

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСВІТНІЙ ПІДХІД ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РАДІАЦІЙНО БЕЗПЕЧНОГО БУДІВНИЦТВА МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто необхідність використання мультимедійних технологій в освітньому процесі майбутніх фахівців будівельної галузі, зокрема при вивченні радіаційно безпечних будівельних матеріалів. Здійснено дефінітивний аналіз поняття «мультимедійні технології». Наведено приклади мультимедійних технологій.

Ключові слова: мультимедійні технології, освітній процес, навчальна інформація, будівельні матеріали, радіаційна безпека.

Abstract

The necessity of using multimedia technologies in the educational process of future specialists of the construction industry is considered, in particular in the study of radiation-safe building materials. The definitive analysis of the concept of «multimedia technologies» is carried out. Examples of multimedia technologies are given.

Keywords: multimedia technologies, educational process, educational information, building materials, radiation safety.

Вступ

Модернізація вищої освіти вимагає переосмислення й пошуку нових організаційних форм і методів навчання, які забезпечили б їх якість та ефективність. Відповідно до цього розширюється і поглиблюється зміст професійної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі, урізноманітнюються форми і методи навчання, використовуються мультимедійні технології, які дозволяють значно підвищити якість цього процесу. Застосування і використання мультимедійних технологій, дає змогу не тільки покращити рівень навчально-пізнавального процесу, але й підвищити рівень інформаційної культури майбутніх фахівців.

В освіті України розробляють теоретичні, практичні аспекти мультимедійних технологій навчання, про що свідчать численні дослідження щодо інформатизації вищої освіти й упровадження мультимедійних технологій у процес професійної підготовки спеціалістів різного профілю. Значні досягнення у розв'язанні проблем інформатизації освіти і використання мультимедіа в професійній освіті здійснили такі вчені, як: Д. Бистрова, І. Гордєєва, С. Григор'єв, В. Гріншкун, Н. Клемешева, І. Косенко, О. Скалій, В. Стародубцев, А. Федоров, О. Чайковська та ін. Так, дослідники комплексного використання мультимедійних технологій у навчальному процесі (В. Стародубцев, А. Федоров, О. Чайковська) розглядають мультимедіа як інформаційно-освітнє середовище, що дозволяє об'єднати в педагогічній взаємодії наукову методологію раціонально-логічного мислення з емоційно-образним і цілісним сприйняттям і представленням інформації. На думку Н. Клемешової, І. Косенко та О. Скалій мультимедійні технології є засобом навчання й інструментом, за допомогою якого розробляються нові навчальні засоби. Класифікації мультимедіа відображено в роботах Д. Бистрова, С. Григор'єва, В. Гріншкун та ін.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень із застосуванням мультимедійних технологій в галузі освіти, питання не є вичерпним. Актуальність цього дослідження пов'язана з тим, що мультимедійні технології дають можливість активно використовувати в процесі навчання комп'ютери, програми та найрізноманітніші сучасні технології.

Результати дослідження

Мета статті – обґрунтування ефективності і доцільності використання мультимедійних технологій як засобу вивчення особливостей радіаційно безпечного будівництва майбутніми будівельниками.

Термін «мультимедійні технології» у сучасній науковій літературі трактується неоднозначно, виходячи з досить складної природи цього утворення. Досі немає єдиного означення та розуміння цього поняття.

Результати знайдених тлумачень подамо у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1 – Тлумачення терміну «мультимедійні технології»

Автор	Тлумачення терміну
О. П. Буйницька	технологія, яка дозволяє за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну даними, відомостями [1].
Ю. Н. Дрешер	сукупність технічних навчальних засобів і дидактичних засобів навчання – носіїв інформації [2].
Ю. Шафрін	спеціальна технологія, яка дозволяє за допомогою програмного забезпечення та технічних засобів об'єднувати на комп'ютері звичайну інформацію (текст та графіку із зображеннями, що даються в динаміці) [3].
В. І. Євдокимов, Г. Ф. Пономарьова, В. В. Луценко і Т. П. Агапова	«технології конвертування всіх видів інформації у цифровий формат, інтеграції інформації в один документ і відтворення його на комп'ютері» [4].

Учені (Д. Бистрова, С. Григор'єв та В. Гріншкун) за методичним призначенням мультимедійні технології поділяють на:

- наставницькі,
- тренувальні,
- контрольовані,
- довідкові,
- імітаційні та ігрові [5].

І. Гордєєва мультимедійні технології умовно поділяє на декілька груп залежно від того, на які категорії користувачів вони зорієнтовані. Дослідниця виокремлює такі мультимедійні технології: комп'ютерні ігри, мультимедійні бізнес-додатки, освітні програми, спеціальні програми, призначені для самостійного створення мультимедійних продуктів (як любительських, так і професійних) [6].

Дотепер навчання з використанням комп'ютерів застосовувалося переважно в сфері виробництва для навчання персоналу й підвищення кваліфікації. Численні дослідження підтверджують успіх системи навчання з використанням комп'ютерів. Дуже важко зробити об'єктивне порівняння зі старими традиційними методами навчання, однак можна сказати, що увага під час роботи з навчальною інтерактивною програмою на базі мультимедіа, як правило, подвоюється, тому звільняється додатковий час. Економія часу, необхідного для вивчення конкретного матеріалу, у середньому становить 30%, а придбані знання зберігаються в пам'яті значно довше [7].

Н. В. Яворська та В. В. Титар провели соціологічне дослідження у вигляді онлайн анкетування щодо застосування мультимедійних засобів в сучасній освіті. Проаналізувавши відповіді 100 респондентів, висновками стало: 100% опитаних стверджують, що використовують мультимедійні технології для навчання та праці. Серед опитаних респондентів 82,1% – студенти, 17,8% – викладачі. Результат наведено на рисунку 1.

Рисунок 1 – Переваги мультимедійних технологій над традиційними методами викладання

Об'єкти мультимедіа містять мультимедійні дані, що зберігаються у вигляді електронних файлів. Для створення й опрацювання мультимедійних файлів використовуються пристрої та програми, зображені на рисунку 2.

Рисунок 2 – Пристрої для роботи з мультимедіа

Беремо до уваги основні програми не тільки для навчань цивільній інженерії, а й роботу корпорацій, фірм та підприємств, де використовуються важкі програми моделювання, що дозволяють досить природно представити якусь реальність за допомогою зображення, що рухається, і звуку в сполученні з інтерактивною здатністю такої системи.

Область, у якій виникає взаємодія людини й комп'ютера і яка проявляється в створенні віртуальної реальності – CYBERSPACE (кібернетичний простір) - розширює й збагачує новий напрямок застосування мультимедіа.

Віртуальний тривимірний зображуваний світ динамічно реагує на інтерактивне спілкування з користувачем. Такі віртуальні світи створюються, як правило, на базі комп'ютера й програм CAD (Computer Aided Design – проектування за допомогою комп'ютера). Використовуючи спеціальні пристрої й відповідне устаткування, глядач може пересуватися в такому просторі [7].

Тому при визначеній меті роботи щодо будівництва будівель та споруд без нанесення шкоди навколишньому середовищу через опромінення як населення і екології, так і прилеглих будівель, конструкції яких пропускають всі види випромінювань, необхідне сучасне дистанційне управління радіаційними властивостями як на окремих етапах будівельного виробництва, так і в подальшому в цілому на експлуатаційний період.

Кіптиком В. А. розроблені аналітичні моделі (що детально описано в [8]) визначення радіаційних параметрів будівельних виробів і об'єктів будівництва з урахуванням радіаційних властивостей використовуваних видів будівельної сировини, що дозволяє ще на стадії розробки будівельних виробів і проектування об'єктів визначити і вибирати раціональний варіант забезпечення їх радіаційної безпеки.

За допомогою сучасного програмного забезпечення потрібно виконувати ведення радіаційного контролю будівельних матеріалів і об'єктів будівництва на технологічній основі, що дозволить уже на стадії проектування не лише оцінити радіаційний гамма-фон в приміщеннях будівель, але й шляхом обґрунтованого вибору конкретних технологічних рішень забезпечити зниження рівнів контрольованих радіаційних параметрів будівельних матеріалів і виробів нижче нормативних рівнів з урахуванням прийнятих економічних затрат [8].

Концентрація природних радіонуклідів в будівельних матеріалах, що використовуються для різних конструкцій будівель, в значній мірі визначається сумарною величиною зовнішньої і внутрішньої складових дози опромінення людини, а отже необхідне проведення дослідів на сучасних електронних пристроях, які дозволяють керувати масштабними установками з найбільшою легкістю (для досвідчених науковців та працівників).

За повідомленнями інформаційного агентства СІА глобальна технологічна революція намічена на найближчі 15 років. Її фундаментом стануть біо-, нано- і інформаційні технології (у тому числі й технології мультимедіа). У промисловості почнуть застосовуватися якісно нові технологічні рішення. Швидко конструювання на базі розвинених мультимедійних САПР дозволить у стислий термін створювати й аналізувати моделі майбутніх товарів і пристроїв без тривалого циклу проектування [7].

Висновки

На сьогоднішній день мультимедійні технології являють собою один з напрямків інформаційних технологій, що найбільш динамічно розвиваються. Це, в першу чергу, пояснюється тим, що мультимедіа це взаємодія візуальних і аудіо ефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів [9]. Тому використання мультимедійних технологій є одним з пріоритетних напрямків у сфері інформатизації освіти, а особливо в будівельній галузі, від розвитку якої залежить наш життєвий комфорт, здоров'я та благополуччя.

Мультимедійні засоби навчання у вищій школі не можуть замінити викладача, але вони сприятимуть удосконаленню й урізноманітненню діяльності педагога, що має підвищити продуктивність освітнього процесу. Крім того, використання мультимедійних технологій у процесі навчання дозволяє більш широко і повноцінно розкрити творчий потенціал кожного студента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. / О. П. Буйницька. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.
2. Дрешер Ю. Н. Применение мультимедийных технологий в образовательном процессе [Электронный ресурс] / Ю. Н. Дрешер. – Режим доступа : <http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea2007/cd/153.pdf>
3. Шафрин Ю. А. Информационные технологии : учеб. пос. / Ю. А. Шафрин. – М. : Бином. Лаборатория знаний, 2004. – Ч. 1 : Основы информатики и информационных технологий. – 316 с.
4. Євдокимов В. І. Ефективність навчання студентів: навч. посіб. / [В. І. Євдокимов, Г. Ф. Пономарьова, В. В. Луцен-ко, Т. П. Агапова та ін.] ; за ред. В. І. Євдокимова. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2004. – 222 с.
5. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України [Електронний ресурс] / Ю. В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2015. – № 1 (4). – Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Bystrova.pdf>.
6. Гордеева И.В. Мультимедиа технология: учеб. пособие / И.В. Гордеева. – 2-е изд., перераб. и доп. – Новосибирск: СГГА, 2010. – 14 с.
7. Інформаційні технології мультимедіа в сучасному суспільстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/informatika/informaciini-tehnologiji-multimedia-v-suchasnomu-suspilstvi>
8. Кіпчик В. А. Автореферат Забезпечення радіаційної безпеки населення на основі використання будівельних матеріалів з заданими параметрами – Дніпропетровськ
9. Гонцова, В. В. Сучасні мультимедійні технології [Текст] / В. В. Гонцова, О. В. Орлик // Інформатика та інформаційні технології : матер. конф. – Одеса, ОНЕУ, квітень 2015

Олійник Юлія Григорівна – аспірант, факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail:

Друківаний Михайло Федорович – доктор технічних наук, професор кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail:

Хом'юк Ірина Володимирівна – д. пед. н., професор, професор кафедри вищої математики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vikiravvh@gmail.com;

Yulia Oliynyk - postgraduate student Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail:

Mykhaylo Drukovanyu - Doctor of Technical Sciences, professor of the Department of Construction, Urban Economy and Architecture, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia national technical university, Vinnytsia, e-mail:

Khomyuk Irina V. – Doctor of Science (Ped.), Professor of Higher Mathematics Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vikiravvh@gmail.com;